

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 470/2021-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpenej advokátkou [REDACTED], [REDACTED], proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 9 Sžsk 8/2020 z 25. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 9 Sžsk 8/2020 z 25. novembra 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Sťažovateľka navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého rozsudku a pripojených príloh vyplývajú tieto skutkové okolnosti:

3. Sťažovateľka sa ako žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny č. UPS/US1/SSVOPHNSSF/SOC/2019/4023-0002 Sp z 1. marca 2019, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, pracoviska Kysucké Nové Mesto č. ZA3/PHM/SOC/2018/83348-7 z 19. decembra 2018, ktorým prvostupňový správny orgán sťažovateľke znížil dávku v hmotnej núdzi o sumu 61,60 eur mesačne a odňal jej pomoc v hmotnej núdzi v sume 61,60 eur mesačne od 1. decembra 2018 z dôvodu absencie reakcie sťažovateľky na ponuku výkonu činností zaslanú jej prvostupňovým

správnym orgánom. Sťažovateľka teda v ustanovenej lehote prvostupňovému správne mu orgánu neoznámila, či ponúkaný výkon činností prijíma alebo odmieta.

4. Krajský súd v Žiline žalobu sťažovateľky rozsudkom č. k. 25 Sa 13/2019 z 21. novembra 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) zamietol.

5. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka kasačnú sťažnosť. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom kasačnú sťažnosť sťažovateľky zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Argumentáciu sťažovateľky v ústavnej sťažnosti možno zhrnúť takto:

7. Sťažovateľka zastáva názor, že ponuku na výkon činností neodmietla ani s ňou nevyjadrila nesúhlas. Ponuka nebola pre ňu zrozumiteľná a snažila sa osobne zistiť a vysvetliť potrebné informácie u pracovníčky prvostupňového správneho orgánu, ktorú kontaktovala v ustanovenej lehote. Následne dopyt na informácie realizovala aj písomne podaním z 8. novembra 2018 podaným na poštovú prepravu 9. novembra 2018. Na jej žiadosť prvostupňový správny orgán reagoval listom z 12. decembra 2018, teda po ukončení ponuky. Sťažovateľka sa nedopustila konania, ktoré by bolo možné vyhodnotiť ako nerešpektovanie ponuky či jej odmietnutie alebo neúčast' na vykonávaní činností. Sťažovateľka zastáva názor, že najvyšší súd nesprávne vyhodnotil a posúdil jej konanie. Sťažovateľka nesúhlasí so záverom najvyššieho súdu o tom, že na zníženie dávky v hmotnej núdzi postačuje záver o odmietnutí ponuky na výkon činností, a tiež s tým, že ponuka na výkon činností bola dostatočne zrozumiteľná. Správne orgány jej neposkytli súčinnosť a na jej žiadosť o poskytnutie informácií reagovali oneskorene. Sťažovateľka v závere uvádza, že je dlhodobo v konflikte so správnymi orgánmi a je nimi diskriminovaná.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka zastáva názor, že jej dávka v hmotnej núdzi nemala byť znížená, keďže na to nebol splnený zákonný predpoklad – neúčast' na ponúknutých službách.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu:

9. Najvyšší súd v napadnutom rozsudku uviedol, že z výzvy s ponukou na výkon činností z 29. októbra 2018 vyplýva, že prvostupňový správny orgán žiadal sťažovateľku, aby v lehote do piatich dní od doručenia výzvy doručila osobne alebo poštou ňou podpísanú ponuku. Vo výzve bolo uvedené, že v prípade, ak sa k formuláru označenému ako „Ponuka“ sťažovateľka vyjadrí, že odmieta ponúkané činnosti, alebo formulár nedoručí správne mu orgánu v ustanovenej lehote, správny orgán to bude považovať za prejav nesúhlasu zúčastniť sa výkonu činností, čo má za následok zníženie dávky v hmotnej núdzi. Prílohou výzvy boli aj vysvetlivky k druhom vykonávaných služieb, kde boli činnosti označené ako A3, A4 a A2 bližšie špecifikované.

10. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku tiež vyplýva, že správny orgán nepochybil, keď znížil sťažovateľke dávku v hmotnej núdzi v sume 61,60 eur od 1. decembra 2018, pretože požiadavka sťažovateľky na vysvetlenie výzvy sa nedá považovať za prijatie ponuky, práve naopak, v zmysle poučenia je možné mlčanie sťažovateľky považovať za prejav nesúhlasu zúčastniť sa výkonu činností uvedených v ponuke. Najvyšší súd tiež poukázal na to, že v prípade inštitútu dávok v hmotnej núdzi zákon nepredpokladá uzatvorenie dohody medzi žiadateľom/príjemcom dávky a úradom práce, ale prijatie ponuky.

11. Z už uvedeného je zrejmé, že všeobecné súdy sa v rámci súdneho prieskumu rozhodnutí správnych orgánov vo veci zníženia dávky sťažovateľky v hmotnej núdzi zaoberali posúdením prejavu vôle sťažovateľky – prípisu, ktorý zaslala prvostupňovému správne orgánu a ktorým sa dožadovala vysvetlenia, resp. informácií týkajúcich sa formulára – výzvy s ponukou na vykonávanie činností, a tento posúdili tak, že nešlo o prejav prijatia ponuky výkonu činností.

12. Myšlienkový postup, ktorý správne orgány, ako aj všeobecné súdy v rámci správneho súdnictva viedol k hodnoteniu prípisu sťažovateľky ako prejavu, ktorý nespĺňal náležitosti prijatia ponuky výkonu činností, a preto ho vyhodnotili ako prejav nesúhlasu zúčastniť sa výkonu činností uvedených v ponuke majúci za následok zníženie dávky v hmotnej núdzi, nie je extrémne vybočujúci z pravidiel logiky a výkladu práva vzhľadom na účel dotknutej výzvy a podobu formulára s príslušnými vysvetlivkami, a preto je ústavne akceptovateľný. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval skutkové a právne závery najvyššieho súdu a tieto následne podroboval ústavnoprávnej korekcii. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom uvedeným v rozsudku najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti tohto názoru a ani nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť názor najvyššieho súdu svojím vlastným.

13. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

14. Na základe už uvedeného ústavný súd musel ústavnú sťažnosť sťažovateľky namietajúcej porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), keďže neidentifikoval žiadne porušenie sťažovateľkou označeného základného práva.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu:

15. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy je potrebné uviesť, že sťažovateľka namieta porušenie tohto základného práva v spojení s alebo v nadväznosti na namietané porušenie svojho práva na spravodlivý proces. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, je zjavné, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu tohto sťažovateľkou označeného základného práva.

16. Na základe už uvedeného ústavný súd musel ústavnú sťažnosť sťažovateľky namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu:

17. Právna vec sťažovateľky sa týka rozhodovania správnych orgánov a následne prieskumnej činnosti ich rozhodovania v rámci správneho súdneho konania. V tomto smere je potrebné odkázať na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcu sa aplikácie čl. 6 ods. 1 dohovoru, z ktorej vyplýva, že vylučuje jeho aplikáciu na veci prejednávané v správnom konaní, argumentujúc, že tvoria súčasť jadra výsad verejnej moci [hard core of public-authority prerogatives (porov. Jussila v. Fínsko, c. 73053/01, rozsudok Veľkej komory ESLP z 23. 11. 2006, bod 45; Ferrazzini v. Taliansko, c. 44759/98, rozsudok Veľkej komory ESLP z 12. 7. 2001, body 24 a 31)].

18. Výnimku z tejto zásady ESLP pripúšťa len v takých veciach, kde sa správne konanie považuje za konanie trestné.

19. Prihliadajúc na skutočnosť, že vo veci sťažovateľky správne orgány neuložili sankciu za porušenie právnej (zákonnej) povinnosti, ktorá by bola preventívno-represívneho charakteru, ústavný súd dospel k záveru, že na vec sťažovateľky nie je aplikovateľný čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. septembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu